

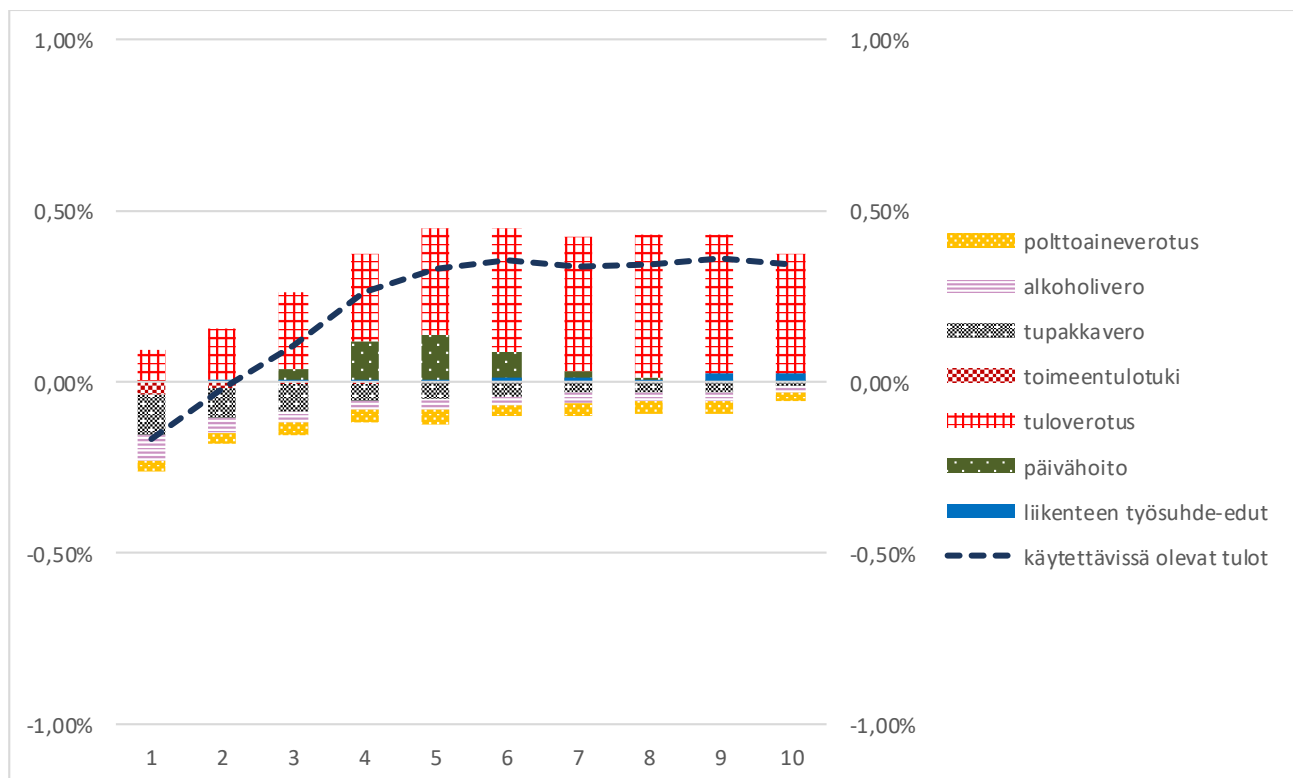
Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Talousarvioesityksen 2021 tulonjakovaikutukset¹

Tässä muistiossa arvioidaan vuoden 2021 talousarvioesityksessä olevien vero- ja sosiaaliturvamuutosten tulonjakovaikutuksia. Muistiossa on arvioitu vaikutuksia vain niiden toimenpiteiden osalta, joille tulonjakovaikutuksia on mahdollista arvioida. Veropäätösten tulonjakovaikutuksia käsitellään tarkemmin erillisessä muistiossa.

Muistiossa huomioidut toimenpiteet

- Ansiotuloverotuksen indeksitarkistus (tuloveroasteikko, perusvähennys, työtulovähennys)
- Asuntolainojen korkojen vähennyskelpoisuuden rajaaminen vuoden 2021 osalta
- Liikenteen työsuhde-etujen laajentaminen
- Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen
- Tupakkaveron korotus vuoden 2021 osalta
- Alkoholiveron korotus
- Parafinisen dieselin verotuen pienentäminen vuoden 2021 osalta
- Työkone- ja lämmityspolttoaineiden veronkorotus

Kuva 1: Vaikutukset käytettävissä oleviin tuloihin tulokymmenyksittäin ja vaikutuslohkoittain. Käytettävissä olevien tulojen muutos sisältää kaikki kuvatut muutokset.

¹ Laskelmat ovat alustavia, koska osa parametreista ei ole vielä varmistunut

	<i>Pysyvä lainsäädäntö</i>	<i>TAE2021</i>	<i>Ero</i>
<i>Gini-kerroin</i>	28,6	28,6	0,0
<i>Pienituloiset ja pienituloisuusaste, 60 %</i>	14,8	14,9	0,1
<i>Alle 18 pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	14,9	15	0,1
<i>65+ pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	13,4	13,6	0,2
<i>Työlliset pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	3,6	3,7	0,0
<i>Ei-työlliset pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	40,2	40,5	0,3
<i>Miehet pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	14,8	14,9	0,1
<i>Naiset pienituloisissa talouksissa, 60 %</i>	14,8	14,9	0,1

Taulukko 1: Vaikutukset pienituloisuusasteisiin sekä ginikertoimeen. Laskelmat eivät sisällä välillisen verotuksen muutoksia tai liikenteen työsuhte-etujen laajentamista. Varhaiskasvatusmaksut on huomioitu gini-kerrointa laskettaessa, mutta ei pienituloisuusasteita laskettaessa.

Huomioita laskelmista ja tulosten tulkinnasta

Muistiossa arvioitujen toimenpiteiden vaikutus tuloeroihin on kokonaisuudessaan vähäinen. Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen kohdistuu vahvimmin tulokymmenyksiin 4. -6. ja on gini-kertoimella tarkasteltuna tulonjaollisesti hyvin lievästi tuloeroja kaventava. Tuloverotukseen tehtyjen muutosten osalta tuloverotuksen indeksitarkistuksilla on mittaluokaltaan suurin vaikutus kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin, mutta siltäkään ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia tuloeroihin. Välillisten verojen muutosten arvioidaan kasvattavan tuloeroja hieman tupakka- ja alkoholiverojen regressiivisestä luonteesta johtuen. Pienituloisuusasteiden arvioitu pieni nousu johtuu ansiotuloveromuutosten mediaanituloa ja pienituloisuusrajaa kasvattavasta vaikutuksesta.

Tulonjakovaikutuksista esitettiin arvioihin tulee suhtautua ainoastaan suuntaa antavina. Tämä johtuu laskenta-aineistojen rajoituksista ja muista menetelmällistä epätarkkuutta aiheuttavista tekijöistä. Tuloverotuksen ja etuuksien sekä valmisteverotuksen laskelmat on tehty eri laskenta-aineistoilla, joten niiden yhdistämiseen liittyy merkittävää epävarmuutta. Tuloverotuksen, etuuksien ja varhaiskasvatusmaksujen muutosten vaikutuksia on arvioitu Tilastokeskuksen ylläpitämän SISU-mikrosimulointimallin avulla. Arvioinnissa on hyödynnetty vuoden 2018 rekisteriaineistoa, joka on ajantasaistettu vuoden 2021 tasoon valtiovarainministeriön talousennustetta vastaavasti.

Yhdistettyjä tulonjakovaikutuslaskelmia ei tule tulkita liian tarkasti, vaan niihin tulee suhtautua suuntaa antavina suuruusluokka-arvoina. Tulonjakovaikutuslaskelmat havainnollistavat eri toimenpiteiden vaikutusten suuntaa ja suuruusluokkaa mutta etenkin yhteenlaskettujen vaikutusten tarkastelu ”eurolleen” ei ole mielekäästä. Eräät mittarit, kuten väestöryhmittäiset köyhyysasteet, voivat olla väestön jakautumisen johdosta erittäin herkkiä hyvinkin pienille euromääräisille muutoksille. Koronakriisiin liittyvät epävarmuustekijät tekevät tuloerojen ennustamisesta tavanomaistakin epävarmempaa.